

Flora- en faunatoets t.b.v. het Bestemmingsplan Groenenhagen te Rotterdam

Projectcode

NL.IMRO.0599.BP1102GroenhTuih-

Datum

05-04-2019

Versie

V1

Opdrachtgever

J. Ekkelenkamp (Bureau
bestemmingsplannen)

Paraaf Opdrachtgever:

Opsteller

K. van Veen

Paraaf Opsteller:

Collegiale toetser

R. van Zanten

Paraaf Toetser:

Samenvatting

Voor Groenenhagen wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld welke dient te worden getoetst aan vigerende natuur wet- en regelgeving. Binnen het bestemmingsplangebied vinden enkele wijzigingen plaats. (Verdiepend) Onderzoek naar flora en fauna is bij enkele ontwikkelingen nodig. Bij ruimtelijke activiteiten die binnen een bestaande bestemming vallen (bijvoorbeeld sloop en nieuwbouw, kap van beplanting) dient voorafgaand aan de uitvoering ervan flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd. Indien er in het bestemmingsplan in de toekomst alsnog ontwikkelingen gepland worden, waarbij een bestemmingsplanwijziging of projectbestemmingsplan noodzakelijk is, dan dient opnieuw getoetst te worden aan de Wet natuurbescherming. Eventuele benodigde ontheffingen dienen verkregen én aan voldaan te zijn voordat met de realisatie van de ontwikkelingen begonnen kan worden.

Voor het bestemmingsplan zijn de Verordening ruimte, voor wat betreft het Natuurnetwerk Nederland en de soortenbescherming en gebiedsbescherming onder de Wet natuurbescherming relevant: De meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebieden (Oude Maas en Boezems Kinderdijk) liggen buiten de invloedssfeer van mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied. Negatieve invloeden op de Natuurnetwerk Nederland gebieden en Belangrijke weidevogelgebieden als gevolg van het vaststellen van het bestemmingsplan zijn uitgesloten. De onder de Wet natuurbescherming geregelde bescherming van houtopstanden valt buiten deze toetsing.

In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor gebouwbewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig, te weten Huismus en Gierzwaluw en vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen, te weten Sperwer en Ransuil. Hiernaast is er potentie voor habitatrichtlijnsoorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Kleine dwergvleermuis, Tweekleurige vleermuis en Laatvlieger. Het plangebied is potentieel geschikt voor Nationaal beschermde soorten waarvoor in de provincie Zuid- Holland geen vrijstelling geldt. Dit betreft de Steenmarter. Daarnaast is het plangebied geschikt voor Nationaal beschermde soorten die zijn vrijgesteld van ontheffing, dit betreffen meerdere soorten (spits)muizen, egel, bunzing, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

Naast onder de Wet natuurbescherming streng beschermde soorten is het plangebied geschikt voor categorie 5- vogels, algemene broedvogels en in de provincie vrijgestelde soorten grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Geadviseerd wordt om bij renovatie, sloop en nieuwbouw gebouwen geschikt te maken voor medebewoning door fauna (natuurinclusief bouwen). Kansen voor natuur binnen het bestemmingsplangebied liggen met name bij het aanleggen van natuurvriendelijke oevers langs de sloten, het realiseren van ecologisch beheerde bermen, het ecologisch beheeren van gazonnen en natuurinclusief bouwen/reoveren.

Bij ruimtelijke ingrepen die plaats vinden binnen bestaande bestemmingen (zoals het slopen van gebouwen, ingrijpende renovatie, herinrichting van terreinen, kapwerkzaamheden of werkzaamheden in of aan waterlopen of de oevers daarvan) is voorafgaand aan de werkzaamheden een onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming verplicht.

De verwachting is dat bij het toepassen van de juiste mitigatie een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming verkregen kan worden.

Met inbegrip van bovenstaande is de conclusie dat het bestemmingsplan 'aanvaardbaar' is vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming en andere kaders m.b.t. natuur.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Planbeschrijving	6
2.1 Bestemmingsplangebied	6
2.2 Mogelijk gemaakte ontwikkelingen	6
3. Wetgeving en beleid	8
3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving	8
3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader	9
3.3 Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS en PEHS)	9
3.4 Rotterdamse Natuurkaart	10
3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie	12
4. Beschrijving natuurwaarden in het bestemmingsplangebied	13
4.1 Algemene beschrijving	13
4.2 Eerder onderzoek	13
4.3 Verkennend veldonderzoek	13
4.4 Natuurdatabase Rotterdam, overige bronnen en verkennend veldonderzoek	13
4.4.1 Soorten Vogelrichtlijn	14
4.4.1.1 Jaarrond beschermde nesten	14
4.4.1.2 Niet jaarrond beschermde nesten	16
4.4.1.3 Algemene vogels	16
4.4.2 Soorten Habitatrichtlijn	16
4.4.2.1 Vleermuizen	16
4.4.2.2 Grondgebonden zoogdieren	16
4.4.2.3 Reptielen en amfibieën	17
4.4.2.4 Vissen	17
4.4.2.5 Overige soortgroepen	17
4.4.3 Nationaal beschermde soorten	17
4.4.3.1 Grondgebonden zoogdieren	17
4.4.3.2 Vissen	17
4.4.3.3 Reptielen en amfibieën	17
4.4.3.4 Planten	18
4.4.3.5 Overige soortgroepen	18

4.4.4 Exoten	18
5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora en fauna	19
5.1 Beschermde en waardevolle natuurgebieden	19
5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten	19
5.3 Door het bestemmingsplan mogelijk te maken ontwikkelingen	19
5.3.1 Locatie 1 –Noorderhagen	19
5.3.2 Locatie 2 – Adriaan de Jongstraat 28- 32	20
5.3.3 Locatie 3 – Kruisherenstraat	20
5.3.4 Locatie 4 – Hollands Tuin	20
5.3.5 Locatie 5 – Backershagen	20
6. Kansen door de ontwikkelingen	21
6.1 Duurzaamheid	21
6.2 Kansen voor vergroting van de biodiversiteit	21
7. Conclusies en aanbevelingen	23
Literatuurlijst	24
Bijlage 1: Foto's bestemmingsplangebied	25
Bijlage 2: Wetgevende kaders	29
Wet natuurbescherming	29
Bescherming van gebieden	29
Bescherming van soorten	30
Bescherming van houtopstanden	31
Zorgplicht	31

1. Inleiding

Het nieuwe bestemmingsplan ‘Groenenhagen’ welke in 2019/2020 wordt opgesteld, vervangt het huidige bestemmingsplan van “Groenenhagen-Tuinhoven (579)”, vastgesteld op 29 januari 2009, en de parapluperzieningen “Terrassen”, vastgesteld op 29-01-2009, “Parkeren”, vastgesteld op 14-12-2017 en “Biologische Veiligheid”, vastgesteld op 16-06-2018. De aanleiding is dat het nu geldende bestemmingsplan aan vernieuwing toe is. Het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan gebeurt in het kader van het meerjarenprogramma voor de actualisering van bestemmingsplannen. Daarnaast zijn er in het bestemmingsplangebied recente ontwikkelingen die aanleiding geven tot herziening.

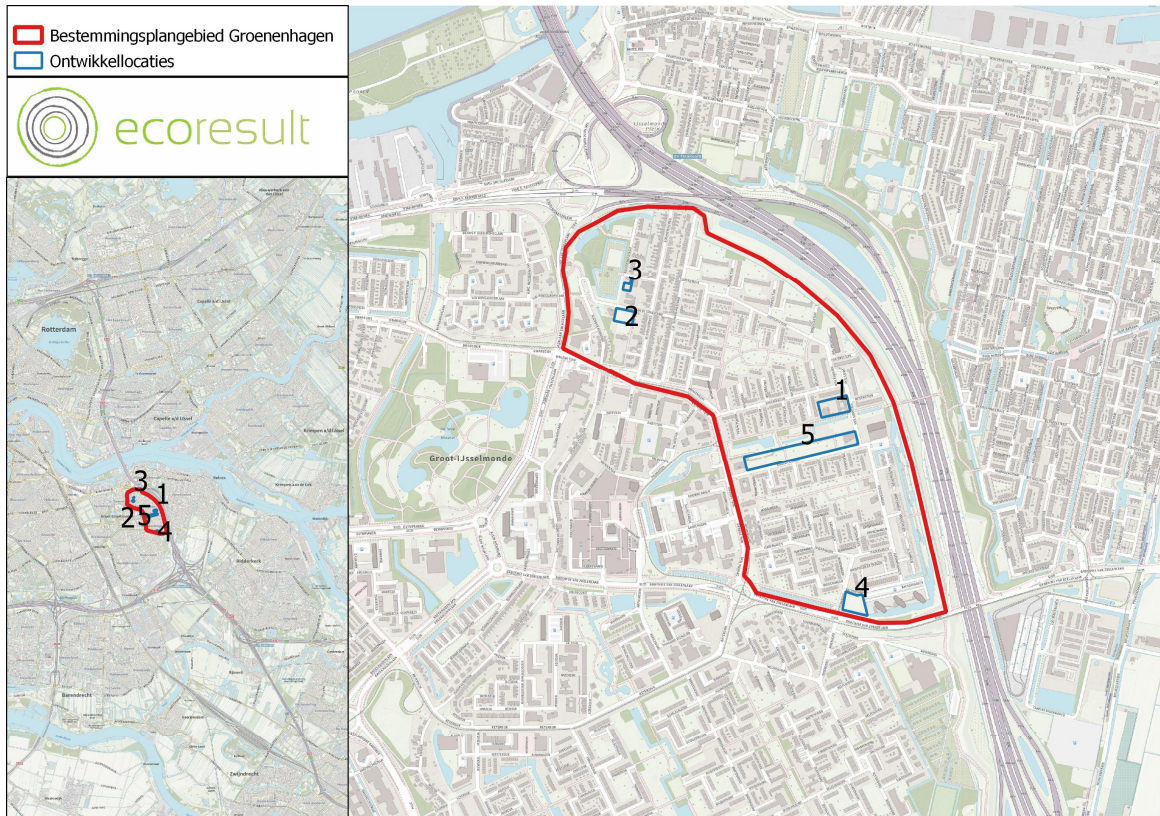
Een nieuw opgesteld bestemmingsplan of een wijziging of actualisatie van een bestaand bestemmingsplan dient getoetst te worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving en mag hier geen tegenstrijdigheden mee opleveren. Het onderzoek heeft tot doel in beeld te brengen welke natuurwaarden in de huidige situatie binnen het beoogde bestemmingsplan aanwezig zijn en potentiële conflicten die kunnen optreden bij toekomstige ontwikkelingen. Het betreft hier de:

- Juridische kaders: Wet natuurbescherming;
- Beleidskaders: Natuurnetwerk Nederland (voormalige PEHS), Rotterdams duurzaamheidsbeleid, Rotterdams ecologiebeleid.

2. Planbeschrijving

2.1 Bestemmingsplangebied

Het plangebied is grofweg omsloten tussen de A16 in het oosten, de Groenix van Zoelenlaan in het zuiden, De Groene Tuin in het zuidwesten en de Adriaan Volkerlaan in het noordwesten.

Afbeelding 1 : Het bestemmingsplangebied Groeneshagen (rood omkaderd). Kaartbron: Google maps

2.2 Mogelijk gemaakte ontwikkelingen

Op 5 locaties (zie Afbeelding 1) vindt mogelijk transformatie plaats naar nieuwe functies met ruimtelijke ontwikkelingen. Het gaat om de volgende locaties:

- Locatie 1 – Noorderhagen: ontwikkeling circa 60 eengezinswoningen.
- Locatie 2 – Adriaan de Jongstraat 28-32: ontwikkeling van maximaal 28 woningen op braakliggend terrein.
- Locatie 3 – Kruisherestraat: bouwlocatie voor één nieuwbouwwoning op kavel.
- Locatie 4 – Hollands Tuin: Amoveren schoolgebouw en woningbouw.
- Locatie 5 – Backershagen: Nieuwbouw van circa 80 woonappartementen.

Binnen het bestemmingsplangebied bevinden zich nog meerdere functiewijzigingen die zijn vermeld in de Startnotitie. Op deze locaties zijn echter de plannen al gerealiseerd, reeds in

uitvoering of het betreft enkel procedurele veranderingen waardoor vanuit ecologie hier geen bezwaren aanwezig zijn.

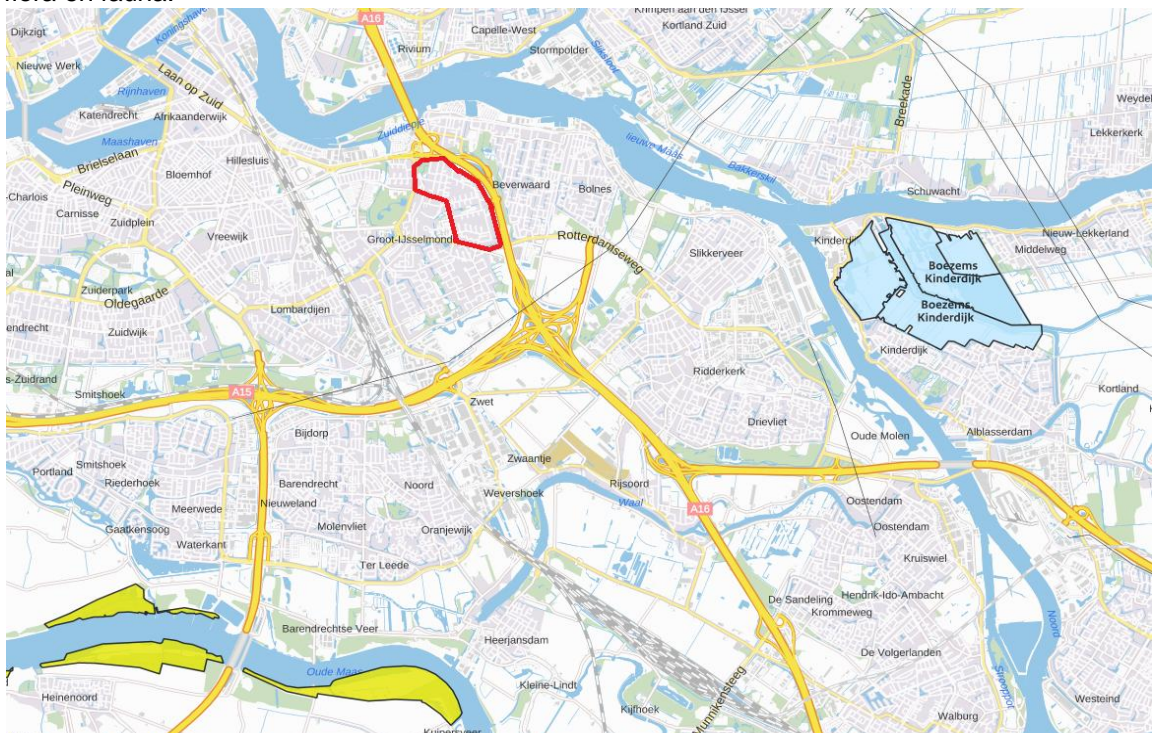
3. Wetgeving en beleid

3.1 Het bestemmingsplan en natuurwetgeving

Per 1 januari 2017 heeft de Wet natuurbescherming onder meer de Flora- en faunawet vervangen. Deze toets is geschreven op basis van de geldende wetgeving conform de Wet natuurbescherming.

De Wet natuurbescherming kent geen procedurele vereisten bij het opstellen van ruimtelijke plannen. In de toelichting van het bestemmingsplan dient te worden gemotiveerd dat het plan aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming. Het begrip 'aanvaardbaar' betekent dat bij de uitvoering van het plan een vrijstelling geldt of een ontheffing mogelijk is. Bij vaststelling van het (ontwerp) bestemmingsplan dient deze toetsing aan de Wet natuurbescherming en Natuurbeschermingswet dus afgerond te zijn.

Uitgebreid onderzoek naar flora en fauna wordt in dit stadium voor het bestemmingsplangebied niet noodzakelijk geacht. Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen een bestaande bestemming of bij een veranderende bestemming (bijvoorbeeld sloop/nieuwbouw of renovatie) dient tijdig voorafgaand aan de werkzaamheden nog wel flora- en faunaonderzoek te worden uitgevoerd naar de specifieke effecten van de betreffende ontwikkeling op potentieel aanwezige beschermde flora en fauna.

Abbeelding 2 : Natura- 2000 gebieden rondom het bestemmingsplangebied (globaal rood omcirkeld). Weergegeven zijn de Natura- 2000 gebieden Oude Maas en Boezems Kinderdijk. Bron: AERIUS calculator

De meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden zijn de Boezems Kinderdijk op circa 4,7 km afstand tot het bestemmingsplangebied en Oude Maas, op ca. 6,2 km afstand. Zie ook Afbeelding 2. Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitats liggen op een afstand van tenminste 20 kilometer tot het bestemmingsplangebied (dit betreft het Krammer-Volkerak)¹. De wijzigingen in het bestemmingsplan hebben op voorhand geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van dit Natura 2000 gebied.

3.2 Aanbevelingen vanuit wetgevend kader

Het is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer om na te gaan in hoeverre nader onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk is bij nieuwe ontwikkelingen, zoals sloop en ingrijpende renovaties, maar ook bij wijzigingen in watergangen/partijen en het rooien van bomen en struiken. Dit dient voorafgaand aan de uitvoering te gebeuren en geldt bij alle ruimtelijke ontwikkelingen, ongeacht of deze binnen het bestemmingsplan mogelijk zijn. Mogelijk worden n.a.v. de voorgenomen ontwikkeling eisen gesteld aan de uitvoering en geldt een compensatieplicht. Het is aan te bevelen hier in een vroeg stadium rekening mee te houden.

Daarnaast geldt bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling altijd de zorgplicht conform de Wet natuurbescherming.

3.3 Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS en PEHS)

Het meest nabij gelegen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de Nieuwe Maas en het Eiland van Brienoord, gelegen op een afstand van 2,0 en 2,1 kilometer ten noorden van het plangebied (zie Afbeelding 3). De Nieuwe Maas heeft als beheertype N02.01 Rivier. Het Eiland van Brienoord kent de natuurtypen N12.02: Kruiden- en faunarijk grasland, N05.01: Moeras, N14.01: Rivier- en beekbegeleidend bos en N14.03: Haagbeuken- en essenbos. Het meest nabij gelegen Belangrijk Weidevogelgebied is de Polder Blokveer, op ca. 5,3 km ten oosten van het bestemmingsplangebied (lichtgroen op Afbeelding 3).

Het bestemmingsplan voorziet in de huidige vorm geen ontwikkelingen binnen NNN-gebieden en Belangrijke Weidevogelgebieden.

Derhalve treedt op voorhand geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden.

¹ <https://calculator.aerius.nl/calculator/#>

Afbeelding 3 : NNN gebieden (donkergroen en donkerblauw) in de omgeving van het bestemmingsplangebied Groenenhagen (globaal rood omkaderd). Bron: <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>

3.4 Rotterdamse Natuurkaart

Op 18 maart 2014 is door B&W de Rotterdamse Natuurkaart vastgesteld². In dit beleidsinstrument zijn de ambities van de gemeente Rotterdam op het gebied van de ecologie en natuur vastgelegd. Ingezet wordt op het verbinden van gebieden waar ecologische kwaliteit aanwezig is. In het kaartgedeelte van de Rotterdamse Natuurkaart (Afbeelding 5) is de ecologische structuur van de gemeente Rotterdam op hoofdlijnen weergegeven. De Natuurkaart is een instrument om ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen. De kaart geeft kerngebieden waar hoge ecologische waarden aanwezig zijn of verwacht kunnen worden en de reeds aanwezige verbindingzones tussen deze kerngebieden en de verbindingzones met het Natuurnetwerk. De Rotterdamse Natuurkaart signaleert ook de knelpunten in de ecologische structuur. In de Rotterdamse Natuurkaart is geen verbinding gemaakt met het Rotterdamse duurzaamheidsbeleid.

Op deze natuurkaart is te zien dat met name de noordrand en oostrand van het bestemmingsplangebied zijn aangemerkt als groenstructuur. Het aangrenzende talud dat de A16 scheidt van het bestemmingsplangebied is aangemerkt als Parkbos en Droog lint. Ook het Rietpark grenzend aan de oostzijde van de woonwijk is aangemerkt als Parkbos. In het noordwestelijk deel van het bestemmingsplangebied is het terrein van de Stichting met Zuid deels aangemerkt als Groene Wijkdooradering. Overige elementen zijn binnen het

²

<https://rotterdam.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=29d2499ad015475492f726d02e07b1de>

bestemmingsplangebied niet aanwezig. Veel aanwezige (gemeentelijke) groenstructuren zijn niet opgenomen als Groene Wijkdooradering.

Afbeelding 4 : Het bestemmingsplangebied Groenenhagen (begrenzing globaal met rode lijn gemarkeerd) met omliggende groene gebieden zoals opgenomen in de Natuurkaart Rotterdam. Bron: Natuurkaart Rotterdam

De structuren zoals deze zijn aangemerkt zijn voor binnenstedelijke begrippen reeds van hoge kwaliteit. Het terrein van Stichting met Zuid betreft een afgesloten, relatief rustig terrein met hoge bomen en dichte onderbegroeiing. Het Rietpark langs de oostkant van het plangebied betreft een moeraszone met bomen en overjarig riet, omgeven door natuurvriendelijke oevers. Kansen voor vergroting van de biodiversiteit zijn hier te vinden in:

- *Het vastleggen van meer groenstructuren in de natuurkaart Rotterdam.* De groene ader ten noorden van de Noorderhagen (exclusief de ontwikkellocatie), het groene pad tussen Oosterhagen en de Winkelhagen en de groene zone ten zuiden van de Oosterse tuin zijn verbindende oost- west georiënteerde groenstructuren die goed passen als Groene Wijkdooradering en aansluiten op andere groenstructuren buiten het bestemmingsplangebied. Deze structuren kunnen ecologisch verbeterd worden door:
 - *Aanleg ecologische graslanden.* Het groen in de woonwijken van het bestemmingsplangebied bestaat hoofdzakelijk uit gazon met daarop bomen. Door (delen van) dit gazon een ecologischer, extensiever, beheer te geven biedt dit kansen voor insecten en als foerageergebied voor vogels en vleermuizen. Een goed voorbeeld van ecologischere inrichting is reeds aanwezig op de ontwikkellocatie “Noorderhagen”. Hier is een combinatie van gazon, bloemrijk grasland en ruige gebiedsranden aanwezig. Deze gebieden kunnen deels aan elkaar worden

verbonden om op kleine schaal ecologische verbindingen te realiseren voor verspreiding van soorten.

- *Natuurvriendelijke oevers.* De watergangen in de woonwijken hebben in de huidige situatie houten oeverbeschoeiingen. Door deze oeverbeschoeiingen te vervangen door natuurvriendelijke oevers/rietoevers kunnen deze fungeren als verbindingzone voor dieren tussen verschillende gebieden, als foerageergebied voor verschillende soortgroepen en als broedplaats voor vogels. Een voorbeeld van een (smalle) rietoever is aanwezig in de watergang ten zuiden van de ontwikkellocatie Backershagen.
- *Natuurinclusief bouwen en renoveren.* De wijken bieden tal van verblijfsmogelijkheden voor gebouwbewonende fauna, zoals de strikt beschermde Huismus, Gierzwaluw en diverse soorten vleermuizen. Renovatie, isolatie en nieuwbouw bieden hier kansen om natuurinclusief te werken. Vogelnestkasten en vleermuiskasten kunnen worden ingebouwd. Ook kunnen platte daken en gevels worden ingericht met groen.

3.5 Rotterdams duurzaamheidsbeleid en ecologie

In het Programma Duurzaam 2015 – 2018 zijn 10 duurzaamheidsopgaven geformuleerd. Inzetten op vergroten van de biodiversiteit en ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan de volgende van deze duurzaamheidsopgaven:

- Bevorderen van duurzame gebiedsontwikkeling.
- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering.
- Groener maken van de stad.

Ecologische robuustheid kan een positieve bijdrage leveren aan deze thema's.

4. Beschrijving natuurwaarden in het bestemmingsplangebied

4.1 Algemene beschrijving

Het bestemmingsplangebied Groenenhagen is gelegen binnen het stadsdeel IJsselmonde. Groenenhagen is vanaf eind jaren 50/begin jaren 60 van de twintigste eeuw ontwikkeld als nieuwbouwproject en tuinstad met een open en groene inrichting. Voor deze periode betrof het agrarisch landschap.

Groenenhagen wordt in de huidige situatie getypeerd door laagbouw bestaande uit eengezinswoningen uit verschillende tijdspannen. Het zuidelijk en zuidwestelijk deel van het bestemmingsplangebied tot aan de Noorderhagen bestaat uit woonblokken van 2 verdiepingen met een zadeldak met dakpannen. Meerdere woonblokken zijn in de voorgaande jaren gesloopt waarna nieuwbouw heeft plaatsgevonden. Langs de randen van het gebied zijn sociale voorzieningen en detailhandel aanwezig. Het middendeel tussen de Noorderhagen en de C.D. Tuinenburgstraat bestaat uit eengezinswoningen met een plat dak en appartementencomplexen met 3 verdiepingen. In het noordwestelijk deel is een groot terrein van de Stichting met Zuid aanwezig. Dit terrein is deels begroeid met bos en dichte onderbegroeiing met daartussen open velden.

4.2 Eerder onderzoek

Binnen en grenzend aan het bestemmingsplangebied zijn geen eerdere ecologische onderzoeken, ouder dan drie jaar, bekend.

4.3 Verkennend veldonderzoek

In opdracht van de Gemeente Rotterdam is door een deskundig ecooloog van Ecoresult B.V. op 11 maart 2019 het bestemmingsplangebied globaal bekeken op aanwezigheid en potenties voor beschermde soorten en de algehele natuur kwaliteit en kwantiteit (zie Bijlage 1 voor foto's). Het plangebied is enkel vanaf de openbare weg bekeken. De bevindingen van dit veldbezoek komen terug in de algemene beschrijving in hoofdstuk 4.1. Daar waar het soort specifieke bevindingen betreft zijn deze additioneel opgenomen in de paragrafen van de natuurdatabase Rotterdam, 4.4.1 t/m 4.4.5.

4.4 Natuurdatabase Rotterdam, overige bronnen en verkennend veldonderzoek

Voor een verdere indicatie van natuurwaarden is gebruik gemaakt van de database Natuur op GISWEB en diverse onderzoeken die zijn uitgevoerd in het bestemmingsplangebied. Hierin zijn alle waarnemingen flora en fauna opgenomen binnen gemeente Rotterdam van de afgelopen jaren (2008-2013). Uit de database blijkt dat binnen het bestemmingsplangebied onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten zijn aangetroffen (zie komende paragrafen). Ook zijn grenzend aan het bestemmingsplan enkele beschermde soorten aangetroffen. Behalve waarnemingen van in de Wet natuurbescherming beschermde soorten planten en dieren zijn in de natuurdatabase ook waarnemingen van rode lijst soorten opgenomen. Rode lijst soorten zijn niet strikt beschermd middels de Wet natuurbescherming. Het zijn soorten die in Nederland

bedreigd zijn. Aanwezigheid van Rode lijst soorten zijn indicatief voor hogere natuurwaarden. Deze en andere bijzonder soorten worden hier benoemd als Aandachtsoorten.

4.4.1 Soorten Vogelrichtlijn

4.4.1.1 Jaarrond beschermde nesten

In de natuurdatabase zijn in het bestemmingsplangebied waarnemingen van vogels met jaarrond beschermde nesten aanwezig. Dit betreft een enkele waarneming van een ter plaatse Sperwer en waarnemingen van bezette nesten en nestindicerend gedrag van Huismus langs de C.D. van Tuinenburgstraat.

Voor de gebouwbewonende Huismus en Gierzwaluw is in het bestemmingsplangebied geschikt habitat voor voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig. Met name de wijken met eengezinswoningen met zadeldaken en dakpannen zijn geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van Huismus en Gierzwaluw. De eengezinswoningen met platte daken zijn op meerdere plaatsen ook geschikt voor deze soorten. De houten boeidelen langs de dakrand wijken soms ver af van de gevel waardoor deze toegankelijk is voor vogels (zie afbeelding 5). De appartementencomplexen langs de randen van het bestemmingsplangebieden bieden geen geschikte locaties voor vaste rust- en verblijfplaatsen.

Afbeelding 5 :Wijkende boeidelen bieden toegang tot de bebouwing. Foto: K. van Veen | Ecoresult B.V.

Geschikt functioneel leefgebied (foerageergebied en schuilplaatsen) voor Huismus is aanwezig in de vorm van beplantingen in voor- en achtertuinten van woonhuizen en gemeentelijke groenstructuren.

Voor overige vogels met jaarrond beschermde jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen in gebouwen is het plangebied ongeschikt.

Het bestemmingsplangebied is geschikt voor vogels met jaarrond beschermde nesten in bomen. De dichte bosschages op het terrein van Stichting met Zuid aan de noordwestrand van het gebied, bied mogelijk geschikte locaties voor vaste rust- en verblijfplaatsen van Sperwer of Ransuil.

4.4.1.2 Niet jaarrond beschermde nesten

In het plangebied is broedhabitat aangetroffen voor soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Deze zogeheten Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. In het bestemmingsplangebied kunnen soorten verwacht worden zoals Spreeuw, Koolmees, Pimpelmees, Zwarte kraai en Ekster.

4.4.1.3 Algemene vogels

Naast deze soorten kunnen algemene water-, boom-, struweel- en gebouwbroedende vogelsoorten in het bestemmingsplangebied verwacht worden, zoals Meerkoet, Wilde eend, Turkse Tortel, Houtduif, Merel en verschillende soorten meeuwen.

4.4.2 Soorten Habitatrichtlijn

4.4.2.1 Vleermuizen

In de natuurdatabase zijn in het bestemmingsplangebied waarnemingen van vleermuizen bekend. Het plangebied is met name geschikt voor Gewone Dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger. Aanwezigheid van Kleine dwergvleermuis en Tweekleurige vleermuis kan echter niet worden uitgesloten, deze soorten zijn in Nederland relatief zeldzaam en waarnemingen zijn schaars. Nagenoeg alle bebouwing binnen het plangebied is geschikt voor vleermuizen. In het merendeel van de bebouwing zijn stenen muren met een luchtsponw aanwezig. Verblijfplaatsen kunnen zich (onder andere) bevinden in de luchtsponw die toegankelijk is door open stootvoegen, ventilatioeroosters, onder gevelpannen, in ruimten onder boeiborden, onder het dakvlak (dakpannen dak), achter (raam-)luiken, in dilatatievoegen of onder metalen dakstrips. Nagenoeg alle in het plangebied aanwezige bebouwing heeft ten minste één van bovenstaande kenmerken waardoor deze geschikt is voor vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen. In de bebouwing is potentie aanwezig voor de functies zomer-, paar-, kraam-, of winterverblijfplaats, laatstgenoemde functie voor solitaire dieren of kleine groepjes. De hoogbouw langs de Backershagen en de Hollands Tuin aan de westzijde van het bestemmingsplangebied is naast voorgaand genoemde functies in potentie geschikt als massawinterverblijfplaats voor met name Gewone dwergvleermuis.

Het bestemmingsplangebied is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende soorten vleermuizen. Op het terrein van de Stichting met Zuid staan hogere bomen waarin mogelijk holten en spleten aanwezig zijn die door vleermuizen gebruikt kunnen worden. Te verwachten soort is de Ruige dwergvleermuis voor de functies zomer-, paar- en winterverblijfplaats.

Functioneel leefgebied in de vorm van vliegroutes en foerageergebied voor vleermuizen is verspreid door het plangebied aanwezig in de vorm van bomenrijen langs de verkeerswegen, groene tuinen behorende bij de woonhuizen en watergangen al dan niet omringd met bomen.

4.4.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren uit de Habitatrichtlijn. Het plangebied ligt buiten het natuurlijk verspreidingsgebied van deze beschermde soorten, temidden van stedelijk gebied. Grote aaneengesloten groenstructuren of verbindende grote watergangen zijn afwezig.

4.4.2.3 Reptielen en amfibieën

Het bestemmingsplangebied is ongeschikt voor habitatrichtlijnsoorten reptielen en amfibieën, zoals Rugstreeppad, Heikikker, Kamsalamander en Muurhagedis. Geschikt habitat voor deze soorten ontbreekt en het plangebied ligt buiten het natuurlijk verspreidingsgebied van deze soorten temidden van stedelijk gebied.

4.4.2.4 Vissen

De wateren binnen het bestemmingsplangebied zijn ongeschikt voor voortplantings- en vaste rust- en verblijfplaatsen van habitatrichtlijnsoorten vissen (zoals Houting en Atlantische Steur). Passerende dieren zijn niet uitgesloten. Het water in het bestemmingsplangebied is enkel geschikt voor algemeen voorkomende vissoorten als Blank- en Ruisvoorn, Kleine modderkruiper, Karper, Brasem en andere algemene zoetwatervissen.

4.4.2.5 Overige soortgroepen

Vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van overige habitatrichtlijnsoorten (zoals Rivierrombout, Gevlekte witsnuitlibel en Groene glazenmaker) zijn op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens uitgesloten binnen het bestemmingsplangebied.

4.4.3 Nationaal beschermde soorten

4.4.3.1 Grondgebonden zoogdieren

Geschikt habitat is aanwezig voor Steenmarter. De Steenmarter wordt sinds jaren waargenomen binnen Rotterdam. Verscheidene waarnemingen van steenmarter zijn bekend waaronder het nabij gelegen Eiland van Brienenoord. Vaste rust- en verblijfplaatsen kunnen niet worden uitgesloten. Vaste rust- en verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in grotere grondholten, houtstapels, holle boomstronken, steenstapels of ruimten onder de fundering van aanwezige bebouwing. Het plangebied kan tevens worden gebruikt als functioneel leefgebied (jachtgebied). In het bestemmingsplangebied kunnen verder Nationaal beschermde grondgebonden zoogdieren worden verwacht waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Dit betreffen met name verschillende soorten (spits-) muizen, egel en bunzing. Geschikt habitat voor deze soorten is aanwezig in de tuinen van woonhuizen, langs de groene randen van het gebied en het terrein van Stichting met Zuid.

4.4.3.2 Vissen

Open water is verspreid aanwezig binnen het bestemmingsplangebied. Deze watergangen zijn ongeschikt voor Nationaal beschermde soorten vissen. Beschermde vissen betreffen met name beekvissen en Grote modderkruiper. Het plangebied ligt niet binnen het verspreidingsgebied van deze soorten.

4.4.3.3 Reptielen en amfibieën

Het plangebied is ongeschikt voor nationaal beschermde reptielen en amfibieën die niet zijn vrijgesteld van ontheffing. Geschikt habitat en voortplantingswateren zijn afwezig. In het bestemmingsplangebied kunnen enkel Nationaal beschermde amfibieën worden verwacht waarvoor in de provincie Zuid-Holland een vrijstelling geldt. Dit betreffen voornamelijk bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

4.4.3.4 Planten

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het bestemmingsplangebied geen beschermde planten aangetroffen. Omdat het veldbezoek medio maart is uitgevoerd kunnen soorten die reeds volledig zijn uitgebloeid of zijn verwelkt zijn gemist. De vegetatie in het bestemmingsplangebied bestaat hoofdzakelijk uit gazon en laanbomen van verschillende leeftijden. Aan de randen van het gebied staan enkele rietoevers. Oude (kalkrijke) muren zijn aanwezig in de vorm van muren van oude woningen. Geschikt habitat is potentieel aanwezig voor muurplanten zoals Blaasvaren, Schubvaren en Muurbloem. Het plangebied is ongeschikt voor andere Nationaal beschermde vaatplanten.

4.4.3.5 Overige soortgroepen

Overige nationaal beschermde soorten worden op basis van habitatvereisten en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht binnen het bestemmingsplangebied.

4.4.4 Exoten

Tijdens het veldbezoek zijn op de oostgrens van het bestemmingsplangebied groeiplaatsen van de Japanse duizendknoop aangetroffen.

Afbeelding 6 : Groeiplaatsen Japanse duizendknoop op de oostgrens van het bestemmingsplangebied. Foto; K. van veen: Ecoresult B.V.

5. Gevolgen voor natuurgebieden en flora en fauna

5.1 Beschermd en waardevolle natuurgebieden

Het bestemmingsplangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied, het Natuurnetwerk Nederland en Belangrijke weidevogelgebieden. Het bestemmingsplan voorziet niet in ontwikkelingen die impact zullen hebben op het Natuurnetwerk Nederland en Belangrijke weidevogelgebieden, vanwege de afstand tussen het bestemmingsplangebied en deze gebieden. Significant negatieve invloed op Natura 2000-gebied als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan zijn uitgesloten. De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte activiteiten hebben geen negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van deze en andere Natura 2000 gebieden. Significant negatieve invloed op het Natuurnetwerk Nederland of Belangrijke weidevogelgebieden als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan zijn op basis van de afstand en de aanwezigheid van woonwijken en wegen tussen het bestemmingsplangebied en deze natuurgebieden uitgesloten.

5.2 Ontwikkelingen binnen bestaande bestemmingen in het kader van beschermde soorten

De effecten op in het plangebied aanwezige beschermde flora en fauna door toekomstige, nu nog niet voorziene ruimtelijke ingrepen en renovatiewerkzaamheden die passen binnen de bestemmingen dienen, voorafgaand aan de uitvoering van die werkzaamheden, getoetst te worden. Hierbij is te denken aan sloopwerkzaamheden, werkzaamheden aan watergangen, renovatiewerkzaamheden (zoals gevelisolatie, vervangen van het dak, boeidelen of kozijnen), herinrichting van het plangebied, kap van bomen of het herinrichten van de groenstructuren. In hoofdstuk 4 wordt inzicht gegeven in (potentieel) aanwezige beschermde Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten.

5.3 Door het bestemmingsplan mogelijk te maken ontwikkelingen

- Locatie 1 – Noorderhagen: ontwikkeling circa 60 eengezinswoningen.
- Locatie 2 – Adriaan de Jongstraat 28-32: ontwikkeling van maximaal 28 woningen op braakliggend terrein.
- Locatie 3 – Kruisherestraat: bouwlocatie voor één nieuwbouwwoning op kavel.
- Locatie 4 – Hollands Tuin: Amoveren schoolgebouw en woningbouw.
- Locatie 5 – Backershagen: Nieuwbouw van circa 80 woonappartementen.

5.3.1 Locatie 1 –Noorderhagen

Locatie 1 betreft een grotendeels braakliggend terrein langs de Noorderhagen. Tot dit perceel behoort ook het ten oosten gelegen kinderdagverblijf. De bebouwing van het kinderdagverblijf is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen (Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis). Geschikte locaties voor vaste rust- en verblijfplaatsen bevinden zich onder andere in nissen en spleten onder de boeidelen. Negatieve effecten door werkzaamheden zijn op voorhand niet uitgesloten. Indien het kinderdagverblijf wordt gesloopt kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen worden weggenomen. Het braakliggend terrein is in de huidige

situatie sterk begroeid met bomen, struiken en hoog opgaande kruidenvegetatie. Tijdens het veldbezoek zijn in deze zone groepjes Huismussen waargenomen. Het gebied is potentieel geschikt als essentieel functioneel leefgebied voor de lokale populatie Huismussen. Een nadere ecologisch toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving is nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen.

5.3.2 Locatie 2 – Adriaan de Jongstraat 28- 32

Locatie 2 betreft een braakliggend terrein met gazon. Potenties voor (streng) beschermde soorten zijn op deze locatie afwezig wegens het ontbreken van geschikt biotoop. Door de nieuwbouw zoals deze in de huidige plannen staat geprojecteerd, zijn negatieve effecten uitgesloten.

5.3.3 Locatie 3 – Kruisherestraat

Locatie 3 betreft een braakliggend terrein met gazon. Potenties voor (streng) beschermde soorten zijn op deze locatie afwezig wegens het ontbreken van geschikt biotoop. Door de nieuwbouw zoals deze in de huidige plannen staat geprojecteerd, zijn negatieve effecten uitgesloten.

5.3.4 Locatie 4 – Hollands Tuin

Locatie 4 betreft een terrein met een schoolgebouw en een gymzaal. De bebouwing is potentieel geschikt voor vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen (Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger). Geschikte locaties voor vaste rust- en verblijfplaatsen bevinden zich onder andere in luchtspouwen toegankelijk via open stootvoegen, onder metalen dakstrips of boeidelen rondom de dakrand van de gymzaal. Door sloop kunnen vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen worden weggenomen. Een nadere ecologisch toetsing aan de op dat moment vigerende natuurwetgeving is nodig alvorens met de (her-) ontwikkeling kan worden aangevangen.

5.3.5 Locatie 5 – Backershagen

Locatie 5 betreft een braakliggend terrein met gazon. Potenties voor (streng) beschermde soorten zijn op deze locatie afwezig wegens het ontbreken van geschikt biotoop. Door de nieuwbouw zoals deze in de huidige plannen staat geprojecteerd, zijn negatieve effecten uitgesloten.

6. Kansen door de ontwikkelingen

6.1 Duurzaamheid

Aan de duurzaamheidsopgaven uit het Programma Duurzaam kan vanuit ecologie op de volgende manier een bijdrage worden geleverd:

- Voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Bij een grotere stedelijke biodiversiteit neemt de kans op plagen of ziekten door de verandering van het klimaat af omdat het ecologisch systeem beter gebufferd is tegen schommelingen. Goede ecologische verbindingen zijn daarom van belang zodat soorten bij klimaatverandering kunnen migreren naar andere plekken in de stad. Bij het ontbreken van ecologische verbindingen kunnen soorten uit het stedelijke ecosysteem verdwijnen omdat ze geen nieuwe biotoop kunnen bereiken. Zoals ook op de natuurkaart Rotterdam is aangegeven liggen in het bestemmingsplangebied kansen voor vergroening.
- Groener maken van de stad. Gezien het stedelijk karakter van het bestemmingsplangebied liggen de grootste kansen voor meer groen in de toepassing van groene gevels en daken en ecologisch beheerde bermen en graslanden. Dit kan met name voor insecten, vleermuizen, vogels en vissen meer duurzaam leefgebied creëren. Hiernaast kan men door te kiezen voor de toepassing van groene daken en gevelgroen met soortenrijke samenstellingen zowel een bijdrage leveren aan de vergroening van de stad als aan de biodiversiteit in de stad.

6.2 Kansen voor vergroting van de biodiversiteit

Op de kansen voor biodiversiteit is in paragraaf 3.4 Natuurkaart Rotterdam al kort ingegaan. Voor het bestemmingsplangebied Groenenhagen als geheel gelden deze kansen ook. Kansen voor vergroting van de biodiversiteit zijn hier te vinden in:

- Het openbaar groen in de woonwijken van het bestemmingsplangebied bestaat hoofdzakelijk uit gazon met daarop bomen. Door (delen van) dit gazon een ecologisch, extensiever, beheer te geven biedt dit kansen voor insecten en als foerageergebied voor vogels en vleermuizen. Een goed voorbeeld van ecologischere inrichting is reeds aanwezig op de ontwikkellocatie "Noorderhagen". Hier is een combinatie van gazon, bloemrijk grasland en ruige gebiedsranden aanwezig. Deze gebieden kunnen deels aan elkaar worden verbonden om op kleine schaal ecologische verbindingen te realiseren voor verspreiding van soorten.
- De watergangen in de woonwijken hebben in de huidige situatie houten oeverbeschoeiingen. Door deze oeverbeschoeiingen te vervangen door natuurvriendelijke oevers/rietoeveren kunnen deze fungeren als verbindingzone voor dieren tussen verschillende gebieden, als foerageergebied voor verschillende soortgroepen en als broedplaats voor vogels. Een voorbeeld van een (smalle) rietoever is aanwezig in de watergang ten zuiden van de ontwikkellocatie Backershagen.
- *Natuurinclusief bouwen en renoveren.* Doordat er binnen het bestemmingsplangebied veel bebouwing met platte daken aanwezig is zijn "natuurlijke" nestgelegenheden voor soorten als Huismus en Gierzwaluw schaars. Renovatie, isolatie en nieuwbouw bieden hier kansen om natuurinclusief te werken. Tegen zeer geringe kosten is deze bebouwing geschikt te maken voor medebewoning door dieren zoals Huismus, en Gierzwaluw. Bij

gebouwen hoger dan 5 woonlagen, die voor de Huismus minder aantrekkelijk zijn, kunnen nog wel succesvolle voorzieningen voor Gierzwaluwen gerealiseerd worden. Bij de platte daken in het gebied kan overwogen worden om groene daken toe te passen. Bij voorkeur wordt gekozen voor een soortenrijke beplanting. Groene daken dragen zo bij aan een gezonde stedelijke bijenstand en vergroten de soortenrijkdom in de wijk.

- *Tijdelijke natuur.* Op braakliggende terreinen kan tijdelijke natuur worden gerealiseerd. Te denken valt aan bloemrijke vegetatie en struweel voor insecten en broedvogels.

7. Conclusies en aanbevelingen

- In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor gebouwbewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig, te weten Huismus en Gierzwaluw.
- In het bestemmingsplangebied zijn potenties voor boombewonende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig, te weten Sperwer en Ransuil.
- In het bestemmingsplangebied zijn potenties aanwezig voor de habitatrictlijnsoorten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Kleine dwergvleermuis, Laatvlieger en Tweekleurige vleermuis.
- Het plangebied is geschikt voor nestplaatsen en als functionele leefomgeving voor vogels met niet jaarrond beschermde nesten en algemene broedvogels.
- Het bestemmingsplangebied is geschikt voor steenmarter (Nationaal beschermde soorten).
- Het bestemmingsplangebied is enkel geschikt voor Nationaal beschermde soorten die zijn vrijgesteld van ontheffing, dit betreffen meerdere soorten (spits)muizen, egel, bunzing, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.
- Het vaststellen van het bestemmingsplan heeft geen invloed op het Natuurnetwerk Nederland. Het bestemmingsplangebied maakt geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland en er vinden geen werkzaamheden plaats in het Natuurnetwerk Nederland.
- Het vaststellen van het bestemmingsplan heeft geen invloed op Beschermde weidevogelgebieden vanwege de grote afstand tussen het bestemmingsplangebied en deze gebieden.
- Het vaststellen van het bestemmingsplan heeft geen invloed op nabijgelegen Natura 2000 gebieden, vanwege de grote afstand tussen het bestemmingsplangebied en deze gebieden.
- Indien ontwikkelingen worden voorzien die afwijken van het bestemmingsplan dient het effect hiervan op beschermde en waardevolle gebieden en beschermde en aandachtsoorten te worden onderzocht en getoetst.
- Ontwikkelingen die binnen bestaande bestemmingen plaats vinden dienen op projectniveau getoetst te worden aan de relevante natuurwetgeving.
- Geadviseerd wordt om bij renovatie of nieuwbouw rekening te houden met medebewoning door gebouwbewonende vleermuizen en vogels en het realiseren van groen op bebouwing.
- Kansen voor natuur liggen met name bij het ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers, ecologisch beheerde bermen, extensiever beheren van huidig gazonbeheer, groene daken en gevelgroen.
- Het bestemmingsplan, met inbegrip van bovenstaande, is 'aanvaardbaar' vanuit het oogpunt van de Wet natuurbescherming.

Literatuurlijst

Literatuur:

- 1) Anon., 2007. Bestemmingsplan Groenenhagen- Kern. dS+V. Ruimtelijke Ordening, Team Bestemmingsplannen. Gemeente Rotterdam, Rotterdam.
- 2) Anon., 2014. Uitvoeringsprogramma Natuurkaart Rotterdam, december 2014.
- 3) Anon., 2018. Startnotitie Bestemmingsplan 'Groenenhagen', 09-11-18. Rotterdam

Internetsites:

- <https://calculator.aerius.nl/calculator/#>
- www.gis.rotterdam.nl/gisweb2
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>
- <https://rotterdam.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=29d2499ad015475492f726d02e07b1de>
- <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>
- <https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/duurzaam/>
- <https://www.verspreidingsatlas.nl/>
- <http://wilde-planten.nl/>
- <http://ravon.nl/>
- <https://www.sovon.nl>
- <https://www.vlinderstichting.nl/>
- <http://www.zoogdiervereniging.nl/>

Bijlage 1: Foto's bestemmingsplangebied

Ontwikkellocatie 5: Backershagen. Foto: K. van Veen | Ecoresult B.V.

Typische bouwstijl van eengezinswoningen met een zadeldak met dakpannen. Bebouwing is toegankelijk voor vleermuizen, Huismus en Gierzwaluw. Foto: K. van Veen | Ecoresult B.V.

Gedeelte van ontwikkellocatie 5: Noorderhagen Foto: K. van Veen | Ecoresult B.V.

Westzijde van het schoolgebouw op ontwikkellocatie 1. Foto: K. van Veen | Ecoresult B.V.

Laagbouw met platte daken. Foto: K. van Veen | Ecoresult B.V.

Terrein van Stichting met Zuid. Foto: K. van Veen | Ecoresult B.V.

ontwikkellocatie 3. Foto: K. van Veen | Ecoresult B.V.

Bijlage 2: Wetgevende kaders

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. Deze nieuwe wet is een vervanging en samenbundeling van drie voorgaande wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet³. Tevens heeft er een decentralisatie van het bevoegd gezag plaatsgevonden: per 1 januari 2017 zijn de provincies verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Wnb is op te delen in grofweg drie delen:

Bescherming van gebieden

De Wnb richt zich met de bescherming van natuurgebieden uitsluitend op Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In Natura 2000-gebieden worden bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving beschermd om de biodiversiteit te behouden. Invloeden (ook van buitenaf) mogen deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar brengen.

Bescherming van soorten

³ www.rvo.nl

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wnb	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wnb	Beschermingsregime Nationaal beschermde soorten (andere soorten) § 3.3 Wnb
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

De Wnb onderscheidt drie verschillende beschermingsregimes, met elk hun eigen verbodsbepalingen (zie tabel 1). De eerste twee categorieën zijn gebaseerd op de door de Europese Unie opgestelde Vogelrichtlijn (uit 1979) en de Habitatrichtlijn (uit 1992). Het derde beschermingsregime betreft soorten die niet op Europees niveau beschermd zijn, maar wel op landelijk niveau: de Nationaal beschermde soorten (in de wet aangeduid als “andere soorten”). Als bevoegd gezag heeft iedere afzonderlijke provincie (een aantal) algemene soorten uit deze derde categorie vrijgesteld van ontheffingsplicht. Wel geldt altijd voor alle soorten de algemene zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat men bij werkzaamheden met mogelijk negatief effect op

planten en dieren, maatregelen dient te nemen (binnen wat redelijkerwijs van men verwacht kan worden) om onnodige schade aan planten of dieren te voorkomen⁴.

Bescherming van houtopstanden

De bescherming van houtopstanden betreft voornamelijk een voortzetting van de Boswet en richt zich op de instandhouding van het bosareaal. Bij houtopstanden groter dan 10 are of 20 rijbomen en gelegen buiten de bebouwde kom geldt een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. In deze natuurtoets blijft de bescherming van houtopstanden buiten beschouwing.

Zorgplicht

Naast verbodsbepalingen geldt de zorgplicht ten aanzien van alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. De Wet natuurbescherming formuleert de algemene zorgplicht als volgt (artikel 1.11):

- Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;
- Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken;
- De zorgplicht is altijd, voor iedereen en in alle gevallen van toepassing.

⁴ Ministerie van Economische zaken (2016) Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen